

EU på dagsordenen i norske kommuner og fylkeskommuner

NIBR-rapport 2018:13

Marthe Indset, Arild Schou, Sigrid Stokstad

NIBR

Norwegian Institute for Urban
and Regional Research

OSLO AND AKERSHUS
UNIVERSITY COLLEGE
OF APPLIED SCIENCES

Hvordan påvirker EU norsk kommunesektor?

I hvilken grad og på hvilken måte kommer norske kommuner og fylkeskommuner i berøring med EU- og EØS-saker?

Hvilke muligheter og potensiell nytte kan norsk kommunesektor ha av EU-programmene LIFE og Europe for Citizens?

Agendametoden

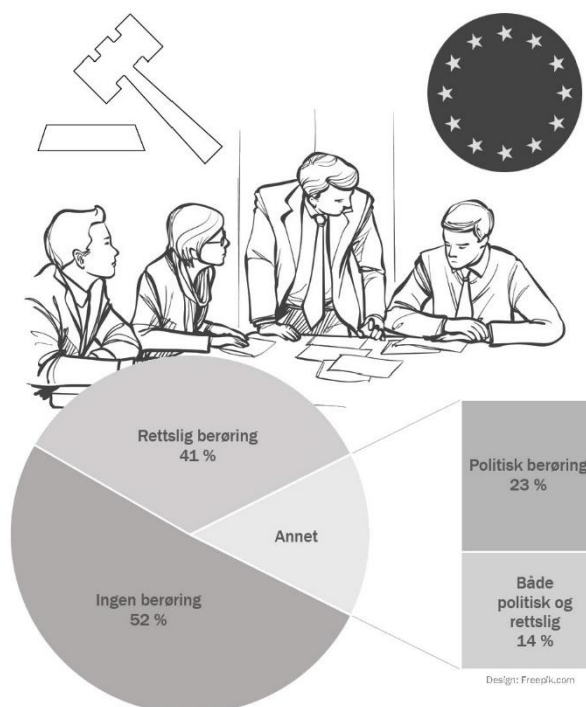
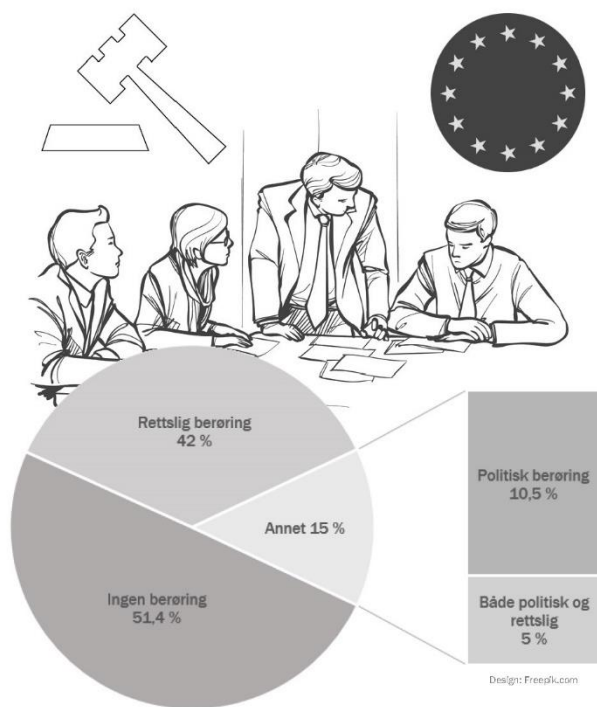
Gjennomgang av agendapunktene fra et representativt utvalg kommunestyre- og fylkestingmøter, vurdering av politisk og/eller rettslig berøring av EU/EØS

Rettslig berøring = tilfeller der EUs forordninger og direktiver regulerer og setter rammer for kommunenes og fylkeskommunenes oppgaveløsning

Politisk berøring = en ambisjon, intensjon eller ikke-rettslig forpliktelse forankret på politisk nivå, om å samarbeide eller jobbe for en målsetting eller aktivitet.

En betydelig berøringsflate

Kommunestysaker til venstre, fylkestingsaker til høyre

Hovedfunn

- Det er en betydelig berøringsflate mellom norske kommuner og fylkeskommuner, og EU/EØS
- Nesten 50 prosent av sakene er berørt, politisk og rettslig. rettslig eller begge deler. 41-42 prosent av sakene er rettslig berørt.
- EU-regelverket berører ikke bare *innholdet* i politikken (krav, standarder, politiske mål). I stor grad setter regelverket som berører kommunesektoren rammer for *hvordan* arbeidet skal organiseres: saksbehandling, medvirkning, organisering av arbeidsprosess, bruken av ekspertvurdering m.m.
- Fylkeskommunene har flere politiske berøringspunkter enn kommunene. De politiske berøringspunktene viser at kommunesektoren setter arbeidet med egne saker inn i en europeisk sammenheng, og begrunner behov, valg og mål med politikk og prioriteringer i EU

Hovedfunn forts.

- Det er noe overraskende at kommunesektorens arbeid med, og deltakelse i EU-prosjekter i svært liten grad gjenspeiles i agendapunktene. Spesielt hadde vi forventet at fylkeskommunens Interreg-arbeid gjaldt flere agendapunkter.
- Dette indikerer at den politiske berøringen er mer omfattende, og at ikke alt arbeid blir fanget opp gjennom agendametoden.
- Den politiske berøringen varierer med kommunestørrelse og andel frie midler. De største kommunene og de med høyest andel frie midler har flere politisk berørte agendapunkter.

EU-programmene LIFE og Europe for Citizens

Norske kommuner og fylkeskommuner berøres i stor grad både rettslig og politisk av EUs miljø- og klimapolitikk. Det gjelder saker innen kommunal og regional planlegging, samferdsel, vannforsyning og avfallshåndtering, samt by- og regional utvikling

Over tid har LIFE, EUs miljø- og klimaprogram, blitt mer relevant for norsk kommunesektor, gjennom forsterket innsats mot klimaendringer og økt fokus på integrert miljøstyring og -forvaltning,

Prosjektdeltakelsen i LIFE viser ulike resultater, som miljøtiltak og investering i anlegg/utstyr, økt lederforankring (politisk og administrativt), bedre koordinering, etablering av interkommunale samarbeid

EU-programmene LIFE og Europe for Citizens

Programmet Europe for Citizens er foreslått videreført i et større program for Rights and Values. Det nye programmet skal fortsette å støtte aktiviteter for å fremme europeisk identitetsbygging, den europeiske kulturarven, og demokratisk oppslutning og medvirkning i EUs politiske prosesser.

Det kan stilles spørsmål ved EØS-relevansen ved denne politiske delen ved programmet

Det nye Rights and Values-programmet vil antakelig også støtte aktiviteter om sosial inkludering og anti-diskriminering på grunnlag av kjønn, seksuell orientering, etnisk opprinnelse og alder. Også bekjempelse av vold vil stå sentralt

Dette er aktiviteter som har en tverrsektoriell relevans for norsk kommunesektor: i arbeidet med ungdom, sosialpolitikken, kultur, helse og omsorg.